

ÁRUK KÖLCSÖNÖS ELISMERÉSE

- A Cassis de Dijon ügyben (1979) a jogvita alapját a Cassis de Dijon likőr németországi behozatalának a tilalma képezte. Az NSZK-ban érvényes, az alkohol határértékeket meghatározó előírások alapján az említett likőr alkoholtartalmánál fogva nem minősült likőrnek, ezért tiltották a behozatalát. Miután a német bíróság az Európai Bírósághoz fordult előzetes állásfoglalásért, a Bíróság ítéletében kimondta, hogy a termékek forgalmazása a nemzeti jogszabályok közti eltérésekre hivatkozva nem korlátozható. Ez alól kivételt tenni kizárólag egészségügyi vagy fogyasztóvédelmi szempontok alapján lehet.
- Eltérő nemzeti jogi szabályozások esetében közérdeken alapuló kényszerítő indokra hivatkozva lehetőség van a nemzeti műszaki szabályok illetékes hatóságok általi alkalmazására. A közigazgatási határozatoknak indokoltak, jogszerűnek és megfelelőnek kell lenniük, tiszteletben tartva az arányosság elvét. Az áruk belső piaca működése érdekében a hatósági határozatoknak a legkevesebb korlátozással kell járnuk.

A Kormány T/7694. számon benyújtotta egyes törvények ipar- és kereskedelem szabályozási szempontból történő, valamint jogharmonizációs célú módosításáról szóló törvényjavaslatát, mely kapcsolódik a kölcsönös elismerés elvéhez. Jelen Infojegyzet célja ennek az elvnek a bemutatása.

Az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa 2019. március 19-én fogadta el [2019/515.](#) számú rendeletét valamely másik tagállamban jogszerűen forgalmazott áruk kölcsönös elismeréséről. A rendelet célja az áruk szabad mozgásának előmozdítása új szabályokkal, melyek javítják és kiterjesztik a kölcsönös elismerés elvének alkalmazását.

A kölcsönös elismerés elve és az áru

A kölcsönös elismerés az **áruk szabad mozgására** vonatkozó elv az Európai Unió működéséről szóló szerződés ([EUMSZ](#), 26. cikk) alapján, miszerint – vonatkozó uniós harmonizációs szabályok hiányában – egy tagállamban jogszerűen forgalmazott terméket más tagállamokban is forgalmazhatnak, abban az esetben is, ha ezen tagállamok nemzeti műszaki szabályainak nem felel meg. Az **áru** fogalmát a Szerződések nem definiálják, annak értelmezését a Bíróság adja meg ítéletében ([7/68. sz. Bizottság kontra Olasz Köztársaság](#)). E szerint árunak minősül minden olyan dolog, amelynek értékét pénzben ki lehet fejezni és kereskedelmi ügylet tárgya lehet.

A kölcsönös elismerés elve összhangban áll az EUMSZ azon cikkével, mely tiltja a tagállamok közötti behozatalra vonatkozó minden mennyiségi korlátozást és azzal azonos hatású intézkedést ([EUMSZ](#), 34. cikk). Az elvet a bíróság mondta ki az ún. *Cassis de Dijon* (Rewe-Zentrale kontra Bundesmonopolverwaltung für Branntwein, [C-120/78.](#)) ügyben és következetesen alkalmazza azóta is ítélezési gyakorlatában.

Az elv nem abszolút jellegű: egy tagállamban jogszerűen forgalmazott áru más tagállamban való forgalmazása – indoklási kötelezettséggel – korlátozható. A korlátozásra hivatkozni vagy az [EUMSZ](#) 36. cikkében meghatározott indokok, vagy az Európai Unió Bíróságának ítélezési gyakorlata által az áruk szabad mozgásával kapcsolatosan elismert, közérdeken alapuló egyéb kényszerítő indok alapján lehet. Egyes vélekedések szerint a Bíróság az elv kimondásával a nemzeti szabályozások egyenértékűségének vélelmét fogalmazta meg (Mengozi, 1992).

ELŐZMÉNYEK

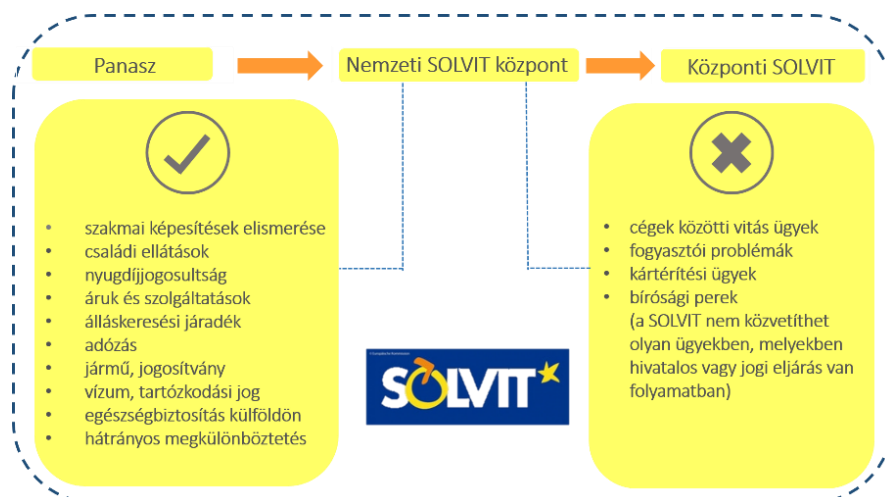
A 2020 április 20. után életbe lépő rendelet előzménye a [764/2008/EK](#) európai parlamenti és tanácsi rendelet, melynek megalkotására a kölcsönös elismerés elve alkalmazásának megkönnyítése érdekében került sor, egyrészt az elvhez kapcsolódó **eljárési szabályok** megállapításával,

másrészről az ún. **termékinformációs kapcsolattartó pontok** rendszerének felállításával. A rendeletben megfogalmazott garanciák a gyakorlatban nem bizonyultak elég hatékonynak. A vállalkozások új piacra lépésében továbbra is előfordultak akadályok, amikor kellő indok nélkül megtagadják a valamely uniós országban jogszerűen forgalmazott áruk más uniós országokban való forgalomba hozatalát (EU [2019/515 rendelet](#)).

Az Európai Bizottság 2017-ben nyújtotta be azt a javaslatát, melyben utalt egy új rendelet megalkotásának szükségességére, a termékekre és azok kölcsönös elismerésére ([COM\(2017\) 787 final](#)) vonatkozóan. A javaslat az egységes piaci stratégiával ([COM\(2015\) 550 final](#)) összhangban hangsúlyozza a piacon lévő **egyenlő versenyfeltételek** megteremtését, a felesleges **bürokratikus terhek** megszüntetését mint az uniós gazdaság eredményességét, termelékenységét és versenyképességét elősegítő eszközöket. A Bizottság javaslata összhangban áll az alábbi, már meglévő szakpolitikai rendelkezésekkel:

- [\(EU\) 2015/1535](#) irányelv a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról,
- [2001/95/EK](#) irányelv az általános termékbiztonságról,
- [305/2011/EU](#) rendelet az építési termékekről.

1. ábra: A SOLVIT működése

Forrás: Infoszolgl/Európai Bizottság.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2019/515 RENDELETE

A Bizottság fentebb említett javaslatának célkitűzéseivel összhangban született meg az Európai Parlament és a Tanács [2019/515](#) számú rendelete (továbbiakban: rendelet). A rendelet egyes területeken pontosításokat, korrekciókat tartalmaz, máshol újításokat vezet be.

A kölcsönös elismerés hatályának pontosítása

A pontosítás célja a jogbiztonság javítása a vállalkozások és a nemzeti hatóságok számára, többek között az előzetes engedélyezés eljárásainak egyértelműsítésén keresztül. Ennek érdekében hangsúlyozza, hogy az eljárásnak az uniós jog által elismert, közérdekű célon kell alapulnia, valamint arányosnak és megkülönböztetéstől mentesnek kell lennie. A már említett közérdeken alapuló kényszerítő indok fogalma az EUMSZ 34. és 36. cikkéhez kapcsolódik és a Bíróság ítélezési gyakorlatának megfelelően folyamatosan alakul.

A rendelet bevezeti a kölcsönös elismerési nyilatkozatot. Egy uniós országban jogszerűen forgalmazott áru gyártója **kölcsönös elismerési nyilatkozatot** állíthat ki. A nyilatkozat arra szolgál, hogy a gyártók igazolják a rendeltetési hely szerinti tagállam illetékes hatóságai felé az áru jogszerű forgalmazását.

Panaszkezelési mechanizmus: SOLVIT-hálózat

A [SOLVIT](#) magánszemélyeknek és vállalkozásoknak nyújt gyakorlati megoldásokat az uniós jogok, hatóságok általi elismerése terén felmerülő nehézségek esetén.

A mechanizmus során azt vizsgálják, hogy egy piacra jutást megtagadó vagy korlátozó közigazgatási határozat összhangban van-e a kölcsönös elismerés elvével.

A SOLVIT működését szabályozó elveket a [2013/461/EU](#) bizottsági ajánlás határozza meg. Ennek értelmében minden tagállamnak biztosítani kell egy nemzeti SOLVIT-központ létrehozását és működtetését. Az ingyenesen elérhető Bizottság által koordinált SOLVIT-hálózat hatékony, bíróságon kívüli panaszkezelési mechanizmus.

Az egységes piac hatékonyabb működése érdekében a Bizottság kötelezettséget vállalt a SOLVIT stratégiai szerepének megerősítésére. Ennek kifejeződése a SOLVIT megerősítését célzó intézkedéseket meghatározó és a kapcsolódó uniós és tagállami szintű intézkedések ütemezését kijelölő közleménye *A SOLVIT megerősítésének cselekvési terve: Az egységes piac előnyeinek megvalósítása a polgárok és a vállalkozások számára* ([COM\(2017\) 255 final](#)) címmel.

A 2004. május 1-jétől működő magyar SOLVIT központ 2015. óta az Igazságügyi Minisztériumban található.

Termékinformációs kapcsolattartó pontok és az információcsere

Annak ellenére, hogy a termékszabályok többsége uniós szinten harmonizált (és a [Trade Helpdesk adatbázisban](#) nyilvántartott), léteznek olyan előírások, melyek tagállamonként eltérőek lehetnek. A nemzeti szintű előírásokat tartalmazó [TRIS adatbázis](#) segítségével tájékozódhatunk a tagállami szinten előírt követelményekről. Az adott tagállam műszaki szabványairól a [termékinformációs kapcsolattartó pontok](#) adnak felvilágosítást. A termékinformációs kapcsolattartó pontoknak fontos szerep

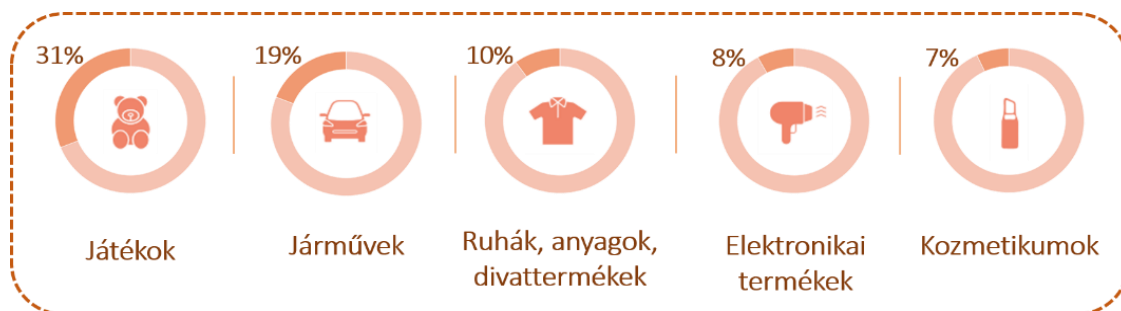
jut a nemzeti hatóságok és a gazdasági szereplők közötti kommunikáció megkönnyítésében, amely által a nemzeti hatóságok közti bizalom erősödését várják. A tájékoztatás ingyenes. Hatékony működéséhez nyomkövetési mechanizmus kidolgozása szükséges, melynek megvalósítására uniós forrást kell biztosítani.

Hatékony eszköze az informálódásnak és a felek közti kommunikációnak az **értesítési eljárás**. A Bizottság és a tagállamok számára lehetőség van arra, hogy a termékekre, szolgáltatásokra vonatkozó műszaki szabályokat még elfogadásuk előtt megvizsgálják a [2015/1535 értesítési eljárás](#) keretein belül. Az 1983-ban a [83/189/EGK](#) tanácsi irányelvvel létrehozott eljárás célja, hogy biztosítsa a tagállamok műszaki szabályainak összeegyeztethetőségét az uniós joggal és a belső piac elveivel.

A KÖLCSÖNÖS ELISMERÉS ELVE ÉS A VESZÉLYES TERMÉKEK

Egyes vélemények szerint a Bíróság sokszor túlértékeli a kölcsönös elismerés elvének alkalmazásából eredő gazdasági előnyöket és egyúttal lebecsüli az ismeretlen termékekkel találkozó, ezért nem kellőképpen tájékozott fogyasztók kockázatait (Dienes-Oehm et al., 2014). A veszélyes áruk kiszűrésére a fogyasztók védelme érdekében az EU gyors, koordinált és hatékony információcsere-t biztosító riasztási rendszert hozott létre: a [RAPEX](#)-et (Rapid Exchange of Information - Közösségi Gyors Tájékoztatási Rendszer) és a [RASFF](#)-ot (Rapid Alert System for Food and Feed - Európai Unió élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszere).

2. ábra: Az 5 legtöbb RAPEX riasztást kapott terméktípus az összes riasztáson belül 2018-ban

Forrás: Infoszolg/[RAPEX éves jelentés, 2018](#)

Mindkét rendszer lényege, hogy egy tagállami rendszerbe veszélyes minősítéssel bekerült termékről a többi tag is tudomást szerezzen, így megtehetőek legyenek a szükséges lépések a termék forgalmazásának betiltásáról, az eladott termékek visszahívásáról, vagy a behozatalának megtagadásáról. A **RAPEX** alapjait az általános termékbiztonságról szóló [2001/95/EK](#) európai parlamenti és tanácsi irányelv határozta meg. Munkájában az uniós tagállamokon kívül Izland, Liechtenstein és Norvégia vesz részt.

Az 1979-ben felállított **RASFF** célja az élelmiszerbiztonsági kockázatok kiszűrése és a lakosság megóvása a kockázatos élelmiszerektől, takarmányoktól. Az Európai Bizottság, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (**EFSA**), az EU 28 tagállama, továbbá Liechtenstein, Norvégia és Svájc élelmiszerbiztonsági hatóságai alkotják. Magyarország részéről a **Nébih** látja el a készenléti szolgálatot. A Magyarországgal kapcsolatos RASFF ügyeket a

Nébih külön feltünteteti [oldalán](#). A Magyarországot is érintő legfrissebb statisztikák a RASFF 2018-as éves jelentéséből érhetőek el ([RASFF, 2018](#)).

3. ábra: A magyar RASFF ügy feltételei

Forrás: *Infoszolg*/[Nébih](#)

Források:

- [2009. évi VII. törvény](#) az Európai Közösség létrehozásáról szóló szerződésnek az áruk szabad áramlását biztosító rendelkezéseihez kapcsolódó kölcsönös elismerés alkalmazásáról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) [2019/515](#) rendelete a valamely másik tagállamban jogszerűen forgalmazott áruk kölcsönös elismeréséről és a 764/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- Contribution to Growth: Free movement of services and freedom of establishment Delivering improved rights for European citizens and businesses – [Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies European Parliament, European Union, 2019.](#)
- Dienes-Oehm Egon, Erdős István, Király Miklós, Martonyi János, Somssich Réka, Szabados Tamás: [Az Európai Unió gazdasági joga I.: A belső piac és a közös kereskedelempolitika](#) – Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2014.
- Farkas Ákos: Az Európai Bíróság és a kölcsönös elismerés elvének hatása az európai büntető jog fejlődésére – [Miskolci Jogi Szemle, 6. évfolyam különszám](#)
- Paolo Mengozzi: European Community Law: From Common Market to European Union – European Law Library, Springer, 1992.
- Safety Gate: just a click to keep away from dangerous products. 2018 results of the Rapid Alert System for dangerous non-food products – [European Union, 2019.](#)
- [2018/29. Infojegyzet](#): Élelmiszerlánc szabályozás

Készítette: Soltész Katalin
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486